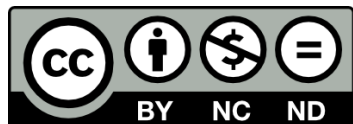

Ευαγγελικές αφηγήσεις της Ανάστασης

Ενότητα 5 : Η αφήγηση της Ανάστασης στο κατά Λουκάν
(Μέρος Β')

Αικατερίνη Τσαλαμπούνη
Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

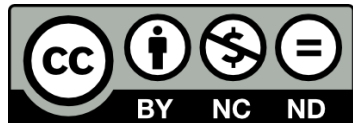
- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Η αφήγηση της Ανάστασης στο κατά Λουκάν

(Μέρος Β')

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Η ΑΦΗΓΗΣΗ ΤΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΗΣ ΣΤΟ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ (ΜΕΡΟΣ Β΄)

Αικατερίνη Τσαλαμπούνη

Το περιστατικό προς Εμμαούς

- Ανήκει στο ιδιαίτερο υλικό του Λουκά
- Διακρίνονται βασικά θεολογικά θέματα του ευαγγελίου
- Ενδοκειμενικές και διακειμενικές συνδέσεις του ευαγγελίου (με ΠΔ και με Πράξεις)

Ιστορία της σύνταξης (α')

- Το πρόβλημα των πηγών και της παρέμβασης του ευαγγελιστή
  - Ο Λκ ενσωματώνει υλικό αυτούσιο – γλωσσικές παρεμβάσεις
  - Ο Λκ παρέλαβε την ιστορία από την παράδοση με έμφαση στην ερμηνεία των Γραφών – πρόσθεσε την ιστορία της κλάσης του άρτου
  - Ο Λκ παρέλαβε την ιστορία από την παράδοση με έμφαση στην κλάση του άρτου – πρόσθεσε την ιστορία της ερμηνείας των Γραφών
  - Η ιστορία είναι η ελεύθερη δημιουργία του Λκ
- Η διήγηση διασώζει υλικό αρχαιότερο του Λκ (μία αφήγηση της εκκλησίας των Ιεροσολύμων) επεξεργασμένο όμως αριστοτεχνικά για να δένει με την Θεολογία του ευαγγελίου
  - Αρχαίο υλικό: η κώμη Εμμαούς, ο μαθητής Κλεοπάς (απουσιάζει το όνομα του δεύτερου συνοδοιπόρου)
  - Προσθήκη Λκ: στ. 33-35 και στ. 14.15^α. 17-27 (P. Schubert)
- Η αρχική ιστορία αφηγούνταν πώς ο αναστημένος Ιησούς περπάτησε ως άγνωστος συνοδοιπόρος μαζί με τους δύο μαθητές του, τους οποίους άφησε να τον αναγνωρίσουν τελικά στη διάρκεια ενός δείπνου

Ιστορία της σύνταξης (β')

- Στο αρχαίο υλικό της περικοπής ανήκει η σκηνή του δείπνου και της κλάσης του άρτου (περιγραφή του Δείπνου και στον Παύλο, Α΄ Κορ 11, 24: ἔλαβεν – λαβῶν, ἔκλασεν – κλάσας)
- Ομοιότητες της σκηνής με το Ιω 21, 1-14:
  - Ο Ιησούς είναι οικοδεσπότης
  - Η προσφορά συνδέεται με την αναγνώριση
- Ο Λκ επεξεργάζεται το υλικό προσθέτοντας αγαπημένα σε αυτόν μοτίβα:
  - Η πρόσκληση στο δείπνο που θυμίζει προσευχή
  - Η χρονική στιγμή του δείπνου παραπέμπει στον χορτασμό των 5.000
  - Σύνδεση της κλάσης του άρτου με την αναγνώριση του Ιησού 1

Δομή της περικοπής

- Διάφορες διαιρέσεις (με βάση ομόκεντρους αφηγηματικούς κύκλους, με βάση την χιαστί δομή του κειμένου)
- Στ. 13-14 : εισαγωγή
- Στ. 15-27: η συνομιλία του Ιησού με τους μαθητές
- Στ. 28-32: η κλάσις του άρτους στην Εμμαούς
- Στ. 33-35: η επιστροφή των μαθητών στα Ιεροσόλυμα

Κεντρικά μοτίβα της αφήγησης

- Όραση και επίγνωση: πορεία από την άγνοια προς την επίγνωση
  - Δεν αναγνωρίζουν τον Ιησού – «οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν ἐκρατοῦντο τοῦ μὴ ἐπιγνῶναι αὐτόν»
  - Στο τέλος της ιστορίας: «αὐτῶν δὲ διηνοίχθησαν οἱ ὀφθαλμοὶ καὶ ἐπέγνωσαν αὐτόν»
- Κεντρικά μοτίβα στους στ. 13-33:
  - Το ταξίδι (ἐν τῇ ὁδῷ)
  - Η εξήγηση των Γραφών
  - Η κλάση του ἄρτου

Το μοτίβο του ταξιδιού

- Η αφήγηση λειτουργεί ως γέφυρα μεταξύ της επίσκεψης στον τάφο και της εμφάνισης του Ιησού στους μαθητές στην Ιερουσαλήμ
- Παραπέμπει στην εκτενή ενότητα του Λκ (9, 51- 19, 48)
- Παραπέμπει στα πολλά ταξίδια των Πραξ
- Ο χαρακτηρισμός των πρώτων χριστιανών ως «τῆς ὁδοῦ»
- Η μεταφορική σημασία: μετάβαση από την άγνοια στην επίγνωση

Το μοτίβο της αναγνώρισης και του δείπνου

- Η αναγνώριση του Ιησού γίνεται κατά την κλάση του άρτου (στ. 30-31 και 35)
- Αντίθετα στην επόμενη εμφάνιση ο Ιησούς εξηγεί τις Γραφές κατά τη διάρκεια ενός δείπνου και «διανοίγει» τους οφθαλμούς των μαθητών του (24, 44-45)
- Ο ρόλος των δείπνων στο Λκ-Πραξ
- Ο τεχνικός όρος «κλάσις του ἄρτου»

Ευχαριστιακή κατανόηση της εμφάνισης

- Η κλάσις εδώ σαφής αναφορά στην Ευχαριστία;
- Η έμφαση εδώ στην εμφάνιση και στην πιστότητα των μαρτύρων;
- Η αυστηρή διάκριση μεταξύ της λατρευτικής εμπειρίας (ευχαριστία) και της ιστορίας (του γεγονότος της ανάστασης) περιορίζει το κείμενο σε μια μονοεπίπεδη ανάγνωση

Ενδοκειμενικές συνδέσεις

- Φραστικές και νοηματικές ομοιότητες με άλλα περιστατικά του ευαγγελίου -> σύνδεση με τα προ-πασχάλια δείπνα του Ιησού
- Σύνδεση με το Μυστικό Δείπνο και με τα ευχαριστιακά δείπνα της πρώτης Εκκλησίας

Εμμαούς και χορτασμός 5.000 (9, 10-17)

- Τα περιστατικά λαμβάνουν χώρα προς το τέλος της μέρας
- Προηγείται η διδασκαλία του Ιησού
- Παρόμοιο λεξιλόγιο («κατέκλιναν», «λαβών», «κατέκλασεν», «έδίδου» / «κατακλιθῆναι», «λαβών», «εὐλόγησεν», «κλάσας», «έπεδίδου»)
- Ομολογία Πέτρου – αναγνώριση των μαθητών
- Η εκπλήρωση των Γραφών

Εμμαούς και Μυστικός Δείπνος

- Ο Ιησούς φέρεται ως οικοδεσπότης
- Φραστικές ομοιότητες («ἀνέπεσεν»-«κατακλιθῆναι», «λαβῶν ἄρτον»-«λαβῶν τὸν ἄρτον», «ἔκλασεν»-«κλάσας» και «διδόμενον»-«ἐπεδίδου»)
- Διαφοροποίηση: εὐχαριστεῖν (Μ. Δείπνος) – εὐλογεῖν (Εμμαούς)
- Ο Λκ δεν επιθυμεί να ταυτίσει τα δύο περιστατικά αλλά να υπογραμμίσει τη σχέση μεταξύ αναστημένου Κυρίου και ευχαριστιακής σύναξης

Ο χριστοκεντρικός χαρακτήρας της περικοπής

- Το κέντρο της ιστορίας παραμένει ο Ιησούς
- Στο πρόσωπό του εκπληρώνονται οι προφητείες
- Η εξήγηση των Γραφών και η κλάση του άρτου οδηγούν στην επίγνωσή του
- Η εμφάνιση έχει στοιχεία χριστοφάνειας

Εμμαούς και πράξη της αρχαίας Εκκλησίας

- Ο συνδυασμός των μοτίβων ερμηνείας των Γραφών και κλάσις του άρτου παραπέμπει στην πράξη της αρχαίας Εκκλησίας
- Η διήγηση για τον Αιθίοπα ευνούχο (κοινά μοτίβα – κοινό λεξιλόγιο)
- Η περιγραφή της ζωής της πρώτης κοινότητα στο Πραξ 2, 42 (τῆ διδαχῆ τῶν ἀποστόλων τῆ κοινωνία τῆ κλάσει τοῦ ἄρτου ταῖς προσευχαῖς)

Συμπεράσματα

- Η κλάσις του άρτου ως terminus technicus
- Ο συνδυασμός κλάσεως του άρτου και διδασκαλίας
- Ο χρόνος τέλεσης («τῆ μιᾶ τῶν σαββάτων»)
- Το χριστοκεντρικό περιεχόμενο του κηρύγματος
- Οι ευχαριστιακοί υπαινιγμοί της ιστορία

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Τσαλαμπούνη Αικατερίνη. «Ευαγγελικές αφηγήσεις της Ανάστασης, Η αφήγηση της Ανάστασης στο κατά Λουκάν (Μέρος Β΄)». Έκδοση: 1.0. Θεσσαλονίκη 2015.

Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση:

<http://eclass.auth.gr/courses/OCRS360/> .....

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά - Μη Εμπορική Χρήση - Όχι Παράγωγα Έργα 4.0 [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

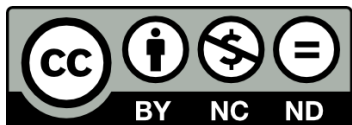
[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>

Τέλος ενότητας

Επεξεργασία: <Στέλλα Γιαννοπούλου>
Θεσσαλονίκη, <28.6.15>

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Σημειώματα

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

